

P 136 kleindruk

De onderzoeker schotelt de proefpersoon achtereenvolgens 7 plaatjes voor op welke letters of cijfers staan afgebeeld. De instructies vertellen de proefpersoon dat hij de relatieve omvang van de twee zwarte oppervlakten ingenomen door de letters of cijfers moet vergelijken. De proefpersoon zegt bvb B is groter dan E, of B is kleiner dan E enz... Op het einde van de eerste onderzoeksreeks en zonder dat de proefpersoon op voorhand gewaarschuwd wordt, herhaalt de onderzoeker het eerste element van elk paar, en vraagt de proefpersoon om het tweede element van elk paar op te reproduceren. Men ziet dat wanneer de proefpersoon het paar kan vervolledigen, dit heterogeen is. 4 series van experimenten zijn uitgevoerd. In elk van deze zijn er 5 homogene koppels en 2 koppels die een heterogeen element vormen. In experiment IM 1 en IM 2 bevinden de 2 elementen die heterogeen zijn op de 3e en 6e plaats in de serie. In het experiment IM 3 en IM 4 bevinden deze zich op de 4e en 5e plek. In IM1 en IM3 zijn er 5 koppels van cijfers die homogene elementen vormen. De heterogene elementen zijn gevormd door 2 paar letters. In experiment IM 2 en IM 4 is dit tegengesteld. De letters vormen het homogene element en de cijfers het heterogene. De enige resultaten die ons interesseren zijn de 2 van de 2e onderzoeksreeks waar de proefpersoon probeert om het 2de deel van elk paar te reproduceren van elk paar letters of cijfers. Tijdens de eerste onderzoeksreeks heeft hij de 2 delen van de koppels vergeleken met elkaar en heeft deze uitgesproken in een bepaalde volgorde, volgens de perceptie en volgens de uitspraak. Hij heeft deze samengevoegd in een geheel. Zodoende heeft hij beide elementen van elk paar geassocieerd. Deze activiteit heeft zich voorgedaan buiten de hele leerattitude zo ook de associatie van de tweetermen. Men heeft zich afgevraagd of in deze omstandigheden de verbintenissen tussen de termen van de heterogene koppels sterker waren dan de termen van de homogene koppels. Voor dit effect volstaat het om de respectievelijke juiste reproducties te berekenen voor de 2 categorieën van het onderzochte materiaal (homogene en heterogene koppels).

Op de afbeelding ziet men de frequentie van de juiste reproducties voor elk koppel. Vervolgens de plaats waarop het zich bevond in de serie. Men constateert dat in bijvoorbeeld IM 1-2 de koppels betreffende de 3e en 6e plaats een hoger percentage van juiste reproducties bevatten. Men herinnert zich dat dit de exacte plaatsen van de heterogene koppels waren. Hetzelfde geldt voor de koppels op de 4e en 5e plaats in experiment IM 3-4. Een van de secundaire doelen van deze onderzoeken was de verbindingen tussen eerste en 2de heterogeen koppel te vergelijken. Men stelt vast dat elke keer de verbinding van het tweede koppel is benadeeld en dit als rechtstreeks gevolg van het eerste. De superioriteit van de eerste 2 heterogene koppels die zich afspiegelt in de percentages van de 4 ervaringen in IM 1-4 moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan het bewezen contrast van de proefpersoon op het moment van de presentatie van het eerste heterogene koppel. Dit contrast kan zich hebben gemanifesteerd in functie van het verwachte, dat spontaan is gecreëerd op basis van voorafgaande feiten betreffende op de proefpersoon. Men is minder verbaasd om dit te vinden voor een element dat op een van de vorige lijkt dan op de herkenning van een nieuw element.